ULUSLARARASI SEMPOZYUM

YANLIŞ ALGILAR ve DOĞRU İSLÂM

28-30 Ekim 2016

Şanlıurfa/TÜRKİYE

Editörler

Prof. Dr. Kasım ŞULUL

Doç. Dr. Atilla YARGICI

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin KURT

Yrd. Doç. Dr. Ömer SABUNCU

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Ahmet AKGÜNDÜZ (Rotterdam İslâm Üniv., Hollanda)

Prof. Dr. Özcan HIDIR (Rotterdam İslâm Üniversitesi, Hollanda)

Prof. Dr. Muhammed ŞİRAYDA (Necah Üniversitesi, Filistin)

Prof. Dr. Muhammed Abdu'l-latif Abdu'l-Ati (Katar Üniversitesi Şeriat Fakültesi Öğretim Üyesi)

Dr. Ahmed OMAR (İmam Muhammed Suud Üniversitesi, Suudi Arabistan)

Dr. Enes İNAYE (el-Covf Üniversitesi, Suudi Arabistan)

Dr. Mahroof Athambawa, Katar Üniversitesi (Şeriat Fakültesi)

Dr. Abdulkadir ÇELEBİ (İslâm Üniversitesi, Pakistan)

Prof. Dr. Ali BAKKAL (Akdeniz Üniversitesi)

Prof. Dr. Adil BEBEK (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. İshak ÖZGEL (Süleyman Demirel Üniv.)

Prof. Dr. Mustafa KARA (Uludağ Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa EKİNCİ (Harran Üniversitesi)

Prof. Dr. Şadi EREN (Iğdır Üniversitesi)

Prof. Dr. Recep ÇİĞDEM (Harran Üniversitesi)

Prof. Dr. Hikmet AKDEMİR (Harran Üniversitesi)

Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Atilla YARGICI (Başkan)

Prof.Dr. Musa Kazım YILMAZ

Prof. Dr. Murat AKGÜNDÜZ

Prof. Dr. Kasım ŞULUL

Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN

Doç. Dr. Celil ABUZER

Yrd. Doç. Dr. Ali TENİK

Yrd. Doç. Dr. Cüneyt GÖKÇE

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin KURT

Yrd. Doç. Dr. Mahmut ÖZTÜRK

Yrd. Doç. Dr. Ömer SABUNCU

Katılımcılar

Prof. Dr. Âdem APAK (Uludağ Üniversitesi)

Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali BAKKAL (Akdeniz Üniversitesi)

Prof. Dr. Fikret KARAMAN (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Kasım ŞULUL (Harran Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet AZİMLİ (Hitit Üniversitesi)

Prof. Dr. Musa Kâzım YILMAZ (Harran Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa EKİNCİ (Harran Üniversitesi)

Prof. Dr. Nihat YATKIN (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Recep ÇİĞDEM (Harran Üniversitesi)

Prof. Dr. Ruhattin YAZOĞLU (Atatürk Üniversitesi)

Prof. Dr. Saffet SANCAKLI (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Şadi EREN (Iğdır Üniversitesi)

Prof. Dr. Tuncay İMAMOĞLU (Atatürk Üniversitesi)

Doç. Dr. Abdullah YILDIZ (Harran Üniversitesi)
Doç. Dr. Abdulvahap YILDIZ (Harran Üniversitesi)
Doç. Dr. Ali İhsan PALA (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Atilla YARGICI (Harran Üniversitesi)
Doç. Dr. Celil ABUZAR (Harran Üniversitesi)
Doç. Dr. Mahmut ÇINAR (Gaziantep Üniversitesi)
Doç. Dr. Mithat ESER (Pamukkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Veysel ÖZDEMİR (İnönü Üniversitesi)
Doç. Dr. Yunus Emre GÖRDÜK (Balıkesir Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Abdullah KARTAL (Harran Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZ (Sütçü İmam Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Vefa TEMEL (Düzce Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Ali TENİK (Harran Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Avnullah Enes ATEŞ (Şeyh Edebali Ün.)
Yrd. Doç. Dr. Cafer ACAR (Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Cemalettin ŞEN (İzzet Baysal Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Cüneyt GÖKÇE (Harran Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Fatma ÇAKMAK (Harran Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Furat AKDEMİR (Düzce Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Hacer ŞAHİNALP (Artuklu Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Halit BOZ (Çoruh Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. İ. Hakkı İMAMOĞLU (Karabük Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. İlyas CANİKLİ (Yıldırım Beyazıt Ün.)
Yrd. Doç. Dr. M. Nuri GÜLER (Harran Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. M. Ali YAZIBAŞI (Kırıkkale Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Nazım BAYRAKDAR (Uşak Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Ömer SABUNCU (Harran Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Recep ÖZDEMİR (Adıyaman Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Tuğrul TEZCAN (Karabük Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Veysel KASAR (Harran Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Vezir HARMAN (Namık Kemal Ün.)

Yrd. Doç. Dr. Yakup YÜKSEL (Namık Kemal Ün.)

د. أيمن الدوري (Artuklu Üniversitesi)

د. التجاني محمد الأمين (Sudan)

د. محمد عبد اللطيف عبد العاطي (Katar)

د. باكير محمد علي (Gaziantep Üniversitesi)

د. أحمد إسماعيل حسن علي (Ankara Üniversitesi)

د. رمضان عم (Harran Üniversitesi)

د. حذيفة شريف الخطيب (Harran Üniversitesi)

د. أحمد محمود زكريا توفيق (Harran Üniversitesi)

Sekretarya

Arş. Gör. Rukiye KARDAŞ

Arş. Gör. Nuriman KARAYİĞİT

Arş. Gör. Selim YILMAZ

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Uluslararası Yanlış Algılar ve Doğru İslâm Sempozyumu Tebliğleri
ISBN: 978-975-7113-57-7
Şanlıurfa, Aralık 2016

İSLÂM ve BATI

Batı Medyasında İslam ve Hz. Muhammed (sav) Tasavvuru

Fikret KARAMAN*

Özet

Bugün İslam coğrafyasının kalbi niteliğinde olan Ortadoğu'da, izahı zor olaylarla karşı karşıyayız. Bu ürpertici görüntüleri, rahmet ve barış dini olan İslamiyet'le özdeşleştirmek mümkün değildir. Bölgede problemler, zincir halkaları gibi uzayıp gitmektedir. Olup biten olaylara baktığımızda İslam dininde yeri olmayan, yanlış ve şaşırtıcı bir tablo ile karşılaşmaktayız. Bu tuhaf, garip ve ürpertici gelişmeler karşısında İslam âleminin tutum, davranış ve açıklamaları ise yeterli değildir. Ne yazık ki her geçen gün, İslam dünyasının hareket kabiliyeti ve alanı daralmaktadır. Batı ve dünyanın uç noktalarında bulunan devletler, bölgede daha etkin bir rol oynamaktadırlar. İslam ülkelerinin kendi aralarındaki ihtilaf ve çekişmelerinden yararlanan bu güçler, bölgenin demografik ve etnik yapısına göre, yeni haritalar çizmek dâhil birçok seçeneği masaya koymuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Batı, Doğu, Din, İslam, Hıristiyanlık, Barış

The Perception Of Islam And Hz Mohammad In Western Media

Abstract

Nowadays, we are faced with very difficult events in the Middle East, which is the heart of Islamic geography. It is not possible to identify these creepy images with Islam, which is the religion of mercy and peace. Problems in the region go on and on like chain rings. When we look at events that are happening, we are confronted with a false and surprising picture that is not in the Islamic religion. In the face of these strange and creepy developments, the attitude, behavior and explanations of the Islamic world are not enough. Unfortunately, every day, the mobility and space of the Islamic world is narrowing. The states in the Western and the extreme points of the world play a more active role in the region. These forces, benefiting from the conflicts and conflicts among

*Prof. Dr., İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Kelam Anabilim Dalı. "fkaraman23@yahoo.com"

the Islamic countries themselves, have put many options into action, including drawing new maps according to the demographic and ethnicity of the region.

Key words: West, East, Religion, Islam, Christianity, Peace

Giriş

Bugün İslam coğrafyasının kalbi niteliğinde olan Ortadoğu'da, izahı zor olaylarla karşı karşıyayız. Bu ürpertici görüntüleri, rahmet ve barış dini olan İslamiyet'le özdeşleştirmek mümkün değildir. Bölgede problemler, zincir halkaları gibi uzayıp gitmektedir. Olup biten olaylara baktığımızda İslam dininde yeri olmayan, yanlış ve şaşırtıcı bir tablo ile karşılaşmaktayız. Bu tuhaf, garip ve ürpertici gelişmeler karşısında İslam âleminin tutum, davranış ve açıklamaları ise yeterli değildir. Ne yazık ki her geçen gün, İslam dünyasının hareket kabiliyeti ve alanı daralmaktadır. Batı ve dünyanın uç noktalarında bulunan devletler, bölgede daha etkin bir rol oynamaktadırlar. İslam ülkelerinin kendi aralarındaki ihtilaf ve çekişmelerinden yararlanan bu güçler, bölgenin demografik ve etnik yapısına göre, yeni haritalar çizmek dâhil birçok seçeneği masaya koymuşlardır. Batı 19. Asrın başından itibaren uzaklara müdahale etmenin adını ""*Yeni Dünya Düzeni"* olarak açıklamaktadır. 21. asrın başında ise başka ülkelerin topraklarında bulunmanın adını da "*Barış ve Huzur"* koymuşlardır.

Batı Hindistan, Afrika ve sömürgeleştirdiği diğer ülkelere, görünürde yardımcı olmak gibi masumane bir mazeretle gitmiştir. Asıl amaçları, makine egemenliğini daha uzaklara taşımaktır. Varsa o bölgelerin petrollerini yer altı madenlerini ve deniz limanlarını keşfedip ülkelerine katma değer sağlamaktır. Ucuz işçilik elde etmek ve kendilerine yeni pazar alanları açmaktır. Doğal olarak bütün bu maddi ve dünyevi kazançları elde ettikten sonra onların inanç, örf ve adetlerini de kedilerinkine benzetmektir. Bunu başarmak ve gerçekleştirmek için kendilerine her şey serbest ve mubah olmalıdır. Bu gerçeği bir Afrika yerlisi şöyle dile getirmiştir: "Batılılar Afrika'ya geldiklerinde, onların elinde İncil bizim elimizde topraklarımız vardı. Şimdi bizim elimizde İncil onların elinde topraklarımız var." [1] Aradan iki asır geçti. Hala o devletler, kabile ve sömürge olarak Batı'nın arka bahçesi gibi varlık içinde yokluk yaşamaya devam etmektedirler. Batı ise kendine yeni alanlar için, meşruiyet zemini hazırlamaya devam etmektedir. Tıpkı ABD'nin 2000 yıllarından itibaren Irak'ın iç olaylarını gerekçe göstererek Batı ülkeleriyle birlikte oluşturdukları koalisyon güçleriyle on beş yıldan beri bölgede kalmaları gibi. Yine bu süre içinde barış ve insan hakları adına Libya'yı bir daha toparlanamayacak şekilde darmadağınık edilerek aşiret devleti

[1] Şaban Ali Düzgün, Müslüman İmajı "Batı'daki İslam İmajını Oluşturan Temel Etkenler", Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1996, s.259.

haline getirilmiştir. Şimdi ise aynı oyun, Suriye üzerinde daha derin ve genişletilerek oynanmaktadır.

Bu hızlı gelişmeler karşısında İslam dünyası artık zaman kaybetmeden olup bitenleri mercek altına almak zorundadır. Aksi halde her geçen gün batı kamuoyu, İslam dini ve onun temel değerleri hakkında ilmi gerçeklerle örtüşmeyen istismarlara devam edecektir. Bu çalışmada; tarihi süreçte yaşanan Doğu, Batı ilişkileriyle ilgili geriye doğru bir yolculuk yapılarak İslam ve Hıristiyan dinlerine mensup iki toplumun birbirlerine yaklaşımları ve tavırları üzerinde durulacaktır. Bu arada, son çeyrek yüzyılda batıda Salman Rüşdü'nün tahrik amaçlı yazdığı "*Şeytan Ayetleri"*, Danimarka karikatürleri, ABD ikiz kuleleri ve Fransa Charlie Hebdo gazetesinin maksatlı yayınlarının tepkilerine yer verilecektir. Özellikle son yıllarda Avrupa ülkelerinde ve basın yayın organlarında genelde İslam dini özel de ise Hz. Muhammed tasavvuru ile ilgili yayınlanan resimler hakkında batı ülkelerinin lehte ve aleyhteki düşünceleri irdelenecektir. Yine söz konusu olayların uzantısı olarak Danimarka, ABD, Fransa, Almanya ve İngiltere gibi batının öncü devletleri konumundaki ülkelerin oluşturmak istedikleri "*İslam imajı"* hakkındaki isnat ve iftiralarına dikkat çekilecektir.

Batı ve İslam Algısı

Batı düşüncesinde doğu denince İslam dini ve mensupları Müslümanlar akla gelmektedir. Bu nedenle tarih boyunca batı dünyası Doğu'ya, İslam dinine ve Hz. Muhammed (sav)'e ön yargılı yaklaşmıştır. Bu ön yargılı tutumu nedeniyle bilimsel kaynaklara itibar etmemiş, duygusal ve yüzeysel bir zemin üzerinden seyretmiştir. Örneğin Batı İslam dışındaki Buda, Hinduzim ve Şintoizm gibi orta doğu dinlerinin menşei, içeriği ve mensupları hakkında hiç eleştirileri olmamıştır. Halen yaşayan diğer dünya dinerini de, ne geçmişte ne bugün problem olarak görmemiştir. Fakat İslam dini söz konusu olunca şartlar değişmiştir. İslam dinine karşı, Kur'an'ının içeriğine ve Hz. Muhammed'(sav)'in nübüvvetine karşı şüpheci sorgulayıcı ve inkârcı bir üslupla yaklaşmıştır.[1]

İngiliz sömürgeciliğini övdüğü için ilk Nobel ödülünü alan şair Rudyard Kipling (1865-1936) bir şiirinde şöyle diyor: "*Batı batıdır/ doğu doğudur. Bu ikili hiçbir zaman bir araya gelmeyecektir. Ta ki yer ve gök, Tanrı'nın büyük hüküm kürsüsünde hazır bulunana kadar."* Bu örnekten yola çıkarak Batı'nın Doğu'yu ve İslâm dünyasını "*öteki"* olarak görmesi şeklindeki düşüncesini, İslâm'ın ilk yıllarına kadar götürmek mümkündür.[2] Nitekim VII. Yüzyılda Şam'da yaşayan Ortadoğu Hristiyanlarından St. John, Hz. Peygamber (sav) için "*sahte peygamber"* ifadesini kullanmıştır. Aynı düşüncenin uzantısı olarak 2000 yılında Amerikalı Evangelist Jerri

[1] Muhammed Hamidullah, İslam Peygamberi, (Tercüme, M. Said Mutlu) İrfan Yayınevi, İstanbul, 1972, s.154.
[2] İbrahim Kalın, İslam ve Batı, İSAM, İstanbul, 2008, 13.

Fahwel ise, Hz. Peygamber (sav) 'in "*terörist"* olduğunu söylemiştir.[1] Aslında Batı'nın, bu iki tarih arasında geçen sürede, İslam dini hakkındaki düşüncesi çok değişmemiştir. Sadece dönemlere göre renk tonları ve kullandığı argümanlar farklı olmuştur.

Batı topraklarında yetişen misyonerler, yazarlar basın mensupları Hz. Peygamber (sav)'ı cahil, çok evlilik, savaş taraftarı, şiddet ve terörle ilişkilendirecek kadar taşkınlıklarda bulunmuşlardır. Kur'an'ı Kerimin de Peygamber tarafından yazıldığını iddia etmişlerdir. Bu ve daha benzeri aşırılıklar, iftiralar hız kesilmeksizin son yıllarda ifade özgürlüğü ve siyaset zemininde tahrik amaçlı artarak devam etmektedir. Dünya barışını zedeleyen bu gelişmelere batı, ya sesiz kalmakta veya zımnen meşru saymaktadır. İslam ülkelerinde ise, ne yazık ki bu taşkınlıklara bilim, düşünce ve siyaset alanında dur diyecek bir kamuoyu henüz oluşmamıştır.[2] İslam dünyası, diplomasi ve siyasi arenada olması gereken bir seviyeye henüz ulaşamadığı bir gerçektir. Son yarım asırdan bu yana İslam ülkelerindeki bu boşluğun mevcudiyeti. Batı âleminin iştahını iyice kabartmıştır.

Bugün dünyada 1,7 Milyar civarında Müslüman yaşamaktadır. Bunların %73 kadarı bağımsız devlet halinde varlığını sürdürmektedir. Geriye kalan %27 kadarı ise bulundukları ülkelerin yönetimine ya azınlık veya o ülkenin vatandaşı konumundadır. Artık 21. Asırda insan unsurunun yaşadığı her yerde, Müslümanlar da aynı toplumla iç içedir.[3] Bulundukları ülkelerde azınlık statüsünde olsalar bile evrensel insan hakları bağlamında bu kitlenin inanç değerlerine saygılı davranmak insani ve hukuki bir zorunluluktur. Oysaki son çeyrek yüzyılda Avrupa'da 10 Milyondan fazla Müslüman yaşamasına rağmen batı medyası Hz. Muhammed (sav) başta olmak üzere İslami değerlere, sembollere, hakaretlerde bulunarak adeta şiddet, terör ve kargaşa ortamına davetiye çıkarmaktadır.

Batı'nın İslam imajı hakkında bilgi sahibi olmak için, öncelikle bu dünyanın İslam âlemine bakışını bilmek gerekir. Buna göre Batı, İslam imajını oluşturmak amacıyla belirleyici bazı faktörleri birlikte harekete geçirmektedir. Bu belli başlı faktörlerle; medya organları, akademisyenler, uzmanlar, gözlemciler, araştırma kurumları, lobi şirketleri, film yapımcıları, edebiyat insanları, siyasetçiler gibi güçlü ve yaygın bir ağ örmektedir. Böylesine karmaşık bir ağın oluşturduğu imajlar, bir müddet sonra "*yalan*" yahut "*kasıtlı*" olmanın ötesinde bir gerçeğe dönüşmektedir. Artık insanlar kendilerine sunulan imajlara çoktan inanmaya başlamışladır. Sonuçta Batı bu imaj bulutları üzerinden Müslümanların iç işlerine müdahale etme gibi bir meşruiyet zeminini hazırlamıştır. Fransa'daki bir görevim esnasında kendisini ziyaret edip bir röportaj yaptığımız filozof Rouge Garoudi, Batı'dan bakılınca doğu nasıl görünüyor?

[1] İbrahim Kalın, a.g.e. s.14.
[2] Şaban Ali Düzgün, Müslüman İmajı "Batı'daki İslam İmajını Oluşturan Temel Etkenler", Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1996, s.259.
[3] Fikret Karaman, İslami İnanç Değerleri ve Çağdaş Dini Akımlar, Çelik Yayınevi, İstanbul, 2015, s.59.

Şeklindeki bir sorumuza şöyle cevap vermiştir. "Batı Medyası doğuya daima şaşı bakmış ve gerçekleri çarpıtmıştır. Zira Batı, İslam denince üç görüntü üzerine yoğunlaşmaktadır. Bunlar; Kurban bayramında kesilen kurbanları bahane ederek televizyonlarda oluk gibi kan akıtmayı, Afganistan'ın dağlarında gezen Taliban'ın görüntülerini ve İran'ın idama mahkûm ettiği suçluların darağacını ekranlara yansıtmaktır.

Deneyimler göstermiştir ki Avrupa'nın Müslümanlarla ilgili *"öteki"* algısı hem ortaçağda hem modern dönemde devam etmiştir. Katolik kilisesinin dışında kurtuluşun olmadığına inanan Hıristiyanlar İslâm'ı daima bir hasım olarak görmüştür. Haçlı seferleriyle birlikte Hz. Muhammed (sav) hakkında aşırı taşkınlıklarda bulunmuşlardır. Papa II. Urban 1095 yılında Fransa'nın Le Puy şehrinde Avrupa'yı, kutsal toprakları Müslümanlardan almak için savaşmaya teşvik etmiştir. Kudüs'ün içinde bulunduğu kutsal toprakların, Hristiyanlar ait olduğunu, Hz. İsa'nın burada doğduğunu belirterek bu bölgelerin de Hıristiyan idaresine geçmesini istemiştir.[1]

İslam'da Peygamberlik İnancı

İslam dini peygamberlik inancını, imanın temel şartlarından biri olarak kabul etmiştir. Bu nedenle Kur'an, birkaç yerde Allah'a ve ayırım yapılmaksızın bütün peygamberlere iman etmeyi emretmiştir: "*Şu halde Allah'a ve Peygamberlerine iman edin"*[2] Bu ayet Yahudileri ve Hıristiyanları ikaz ederek Allah'ın birliğini kabul etmeye ve onun gönderdiği peygamberlerin tamamına inanmaya davet etmektedir. Fakat ne var ki Yahudiler ve Hıristiyanlar sadece sözde kendi peygamberlerine inanmışlar diğer peygamberleri inkâr etmişlerdir.[3] Oysaki İslam dini, peygamberler arasında bir ayırım yapmadan hepsine iman etmeyi emretmiştir. Hz. İsa ve Hz. Musa ehl-i kitabı, tevhit inancına davet ettikleri halde, bunlar sonradan sapmışlardır. Öte taraftan son Peygamber Hz. Muhammed (sav) 'ın sağlam ve aydınlatıcı açıklamalarını da kabul etmemişlerdir.[4]

Yüce Allah ilk insanın yaratılışından itibaren Hz. Muhammed (sav)'e kadar gelip geçmiş her topluma bir peygamber göndermiştir. Bu husus Kur'an'da şöyle açıklanmıştır: "*Hiçbir millet yoktur ki içlerinden bir uyarıcı gelip geçmemiş olsun.*"[5] *"Andolsun ki biz her ümmete, "Allah'a kulluk edin, sahte tanrılardan uzak durun" diye bir elçi gönderdik. Onlardan kimini Allah doğru yola iletti, kimileri de saptırılmayı hak ettiler. Yeryüzünü dolaşın da hak dini yalanlayanların akıbetinin ne olduğunu görün."*[6]

---

[1] İbrahim Kalın, a.g.e. 65.
[2] Nisa, 4/171.
[3] Fahrüdddin Razi, et-Tefsiru'l Kebîr, Darü'l Kütübü'l İlmiyye, Beyrut, 1990, c. 11/92.
[4] Ali Özek vd, Kur'an-ı Kerim Ve Açıklamalı Meali, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1993, s.104.
[5] Fatır, 35/24.
[6] Nahl, 16/ 36.

Bu ayetlerde açıkça ifade edildiği üzere Yüce Allah her topluma peygamber göndermiştir. Kur'an'ı Kerim ve hadisler bu hususu teyid etmektedir. Buna göre nübüvvet misyon olarak, kendisine vahyolunanı tebliğ etmek üzere Allah tarafından insanlara gönderilen nebinin vasfıdır. Aynı şekilde Risâlet de bu gaye doğrultusunda Allah'ın insanlara gönderdiği resulün niteliğidir.[1] Dolayısıyla Risâlet ve nübüvvet eş anlamlı kelimelerdir.[2] Risâlet vasfı bazen de müstakil bir kitap ve yeni bir şeriat sahibi olan peygamberler için tahsis edilmiştir. Buna göre Risâlet, nübüvvetten daha özel bir anlam içermektedir. [3] Nübüvvetin ispatı, hem aklen hem gönderilen peygamberlerden sudur eden mucizelerle sabit olmuştur.

Nübüvvetin varlığı aklen de mümkündür. Zira Cenâb-ı Hakk'ın varlığı zorunludur. O, görünen, var olan her şeyi kemâline, kıvamına erdirip ona devam, beka bahşeden ve iyiliği bol olan zattır. O halde Cenabı Hakk'ın canlı türlerinden üstün kılınan seçkin bir insana ihsanda bulunup ona insanların saadetini ve güzel akıbeti[4] sağlayan bazı hükümler vahyetmesi,[5] mümkün olan bir hususdur. Allah'ın insanlara, bütün hâllerini tanzim edip dünyada mutluluğa ermelerine, ahirette de güzel bir sonuca ulaşmalarına vesile olan dinî hakikatleri, kendilerinden olan bazı seçkin zatlara vahyedilmesi ve bu şekilde onları nübüvvetle görevlendirmesi akıl ve âdet bakımından son derece doğaldır. Zira din duygusu, insanî içgüdünün zorunlu bir gereğidir. Dindarlık düşüncesi, insanların fıtrî hayal tablolarından silinemez. Bundan dolayıdır ki insanlık tarihinin hiçbir dönemi Tanrı düşüncesinden kopuk olmamıştır. Ancak insanlar, yüce tanrının şanı hakkında yanılgıya düşüp zaman zaman putlara tapmışlardır. İşte Peygamberler, bu yanılgıları düzeltmek için gönderilmesilerdir.[6]

Nübüvveti destekleyen diğer bir delil de onların mucizeleridir. Çünkü her peygamberin mucizesi çağdaşlarınca bilinen ve yaygın olan olaylar türünden olmuştur. Hz. Musa zamanında sihir, Hz. Davut zamanında musiki, Hz. İsa zamanında tıp ve Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)zamanında hikmet ve belagat üzerinden meydana gelmiştir.[7] Bu bağlamda ehl-i sünnet'e göre nübüvvetin hükmü, Allah tarafından kullarına verilen bir lütuf ve rahmettir. Zira insanların nefisleri ancak peygamberlerin

---

[1]- Abdullatif Harputî, Tenkihu'l Kelam Fî Akaidi Ehli'l İslam, (Tercüme ve sadeleştirme; Fikret Karaman), Çelik Yayınevi, İstanbul, 2016, s. 210.

[2]- Hadis imamlarındanİbn Hibban'ınEbu Zer (ra)'den rivayet ettiği bir hadiste nebilerin sayısının yüz yirmi dört bin, resullerin sayısının da Bedir savaşına katılan Sahabenin sayısı gibi üç yüz on üç olduğunu bildirmiştir.

[3]- Abdullatif Harputî, a.g.e. s. 199.

[4]- Abdullatif Harputî, a.g.e s. 200

[5]- İlham,Allah'ın, kullarının kalplerine feyz yoluyla bazı hüküm ve haberleri yerleştirmesidir. Vahiy ise Allah'ın peygamberlere emir, nehiy ve hükümlerini melek, rüya ve ilham gibi vasıtalarla haber vermesidir.

[6]- Son dönem filozofları, insanların dine ihtiyaç hissetmelerini; gıdaya olan ihtiyacı hissetmeleri gibi zarurî ve fıtrî olduğunu açıklayarak nübüvvetin ve peygamberlerin gönderilmesinin akıl ve âdet bakımından, vacip ve zarurî olduğunu itiraf etmişlerdir.

[7]- Mu'tezileye göre, eşyanın hüsün ve kubhünde belirleyici olan şeriat değil akıldır.

gönderilmesiyle mümkün olan ilâhî marifet sayesinde olgunlaşır ve fıtrî istidatları ölçüsünde herkes, ideal ahlâk ile süslenir. Böylece kulların dinî ve dünyevî bütün durumları iyiliğe kavuşur. Netice itibariyle nübüvvet, Cenâb-ı Hakk'ın dilediğine bahşettiği ilâhî bir hikmet,[1] lütuf, ihsan ve rahmettir. *"(Allah), kendi içlerinden birini resûl yapmakla, mü'minlere büyük bir lütuf ve inâyette bulunmuştur."* [2], "*... Fakat Allah rahmetini dilediğine seçip ihsan eder. Allah büyük lütuf sahibidir.* [3]Görüldüğü üzerebu ayette belirtildiği gibi nübüvvet, Cenâb-ı Hakk'ın dilediğine bahşettiği ilahî hikmettir. "*... O, hikmeti dilediğine verir."*[4]

Yukarda yapılan açıklamalardan da anlaşıldığı üzere Peygamberlik İslam'ın temel şartlarından biridir. Allah insanlardan dilediğini peygamber olarak seçip görevlendirmiş ve ona hikmeti vermiştir. Hikmet Kur'an'ı anlamak ve bilmektir.[5] Ayrıca peygamberlik görevi verilen kişi beşer olmakla beraber, tebliğ, sıdk, emanet, ismet ve fetanet gibi bazı sıfatlara da sahiptir. Allah'ın kendilerine bu vasıfları verdiği peygamberler, hata işlemezler. Kendilerine verilen ilahi emaneti ümmetlerine ulaştırmakla görevlidirler. Bir gün merhum, Necip Fazıl Kısakürek vapurla Kadıköy'e geçerken, yanına birisi yaklaşıp: "Üstad", Peygamberlere ne diye gerek duyuldu? Biz yolumuzu bulabilirdik" demişti. Bunun üzerine Necip Fazıl, okuduğu kitaptan başını kaldırmadan: O zaman sen ne diye vapura bindin ki? Cevabını vermiş. Yüzerek karşıya geçebilirdin!" [6]

Batı ve Peygamberlik Tasavvuru

Batı Hıristiyanlık dinini, İsevî bir din olarak kabul etmiştir. Çünkü dinin merkezinde Hz. İsa vardır. Zira Hz. İsa, Hıristiyanlar için sadece bir peygamber değil, o aynı zamanda Tanr'ının oğlu, kelimesi ve tecessüm etmiş halidir. Bu yüzden Hristiyan teolojisinde din ile dinin kurucusu aynı ontolojik öneme sahiptir. Bu bakış açısını İslâm'a yönelten Hıristiyanlar, İslâm'ı bir Muhammedilik" olarak görmüşlerdir. Hristiyanlıkta Hz. İsa'ya verilen rolün İslam'da da Hz. Muhammed'e verileceği varsayımından hareket etmişlerdir. Oysa bu İslam dini açısından mümkün değildir. Çünkü Hz. Muhammed (sav)'e hiçbir zaman herhangi bir ülûhiyet sıfatı verilmedi.

Hıristiyanlar için, Kur'an'ın Hz. İsa'ya ve Hz. Meryem'e yaptığı atıflar şaşırtıcı olmuştur. Çünkü İslam Hz. İsa'yı tanrının oğlu değil elçisi olarak kabul etmiştir. Doğumu mucizevî bir şekilde gerçekleştiği doğrudur. Fakat ne Hz. İsa ne de Hz.

[1]- Nübüvvetin elde edilmesinde halvet, riyazet ve çok ibadet yapmak gibi sebeplere tevessül etmenin veya bizzat peygamberlerin kesb ve isteklerde bulunmalarının bir rolü yoktur. Çünkü nübüvvet, kesbî değil vehbîdir ve tamamen ilâhî bir lütuftur. *"...Allah peygamberliği kime vereceğini pekiyi bilir..."*(En'am, 6/124) mealindeki ayet de, nübüvvetin vehbî olduğuna açıkça delâlet etmektedir.

[2] Al-i İmrân, 3/164.

[3] Bakara, 2/10, 5.

[4] Bakara, 2/269.

[5] Süleyman Ateş, Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri, Yeni ufuklar Neşriyat, İstanbul, 1988, c.1/468

[6] Cengiz Erşahin, Hayata Yön veren 2000 Söz, Tutku Yayınları, Ankara, 2012, s.100.

Meryem ilahi özelliklere sahip değillerdir. İslam inancına göre Hz. İsa büyük peygamberlerden biridir. Ona bu şekilde iman eder ve saygı duyarlar. Yine Kur'an'a göre Hz. İsa çarmıhta ölmemiş, Allah'ın katına yükseltilmiştir. Onun yerine çarmıhta bir başkası ölmüştür. Hz. Meryem, İncil'de bir defa, Kur'an'da ise, birkaç defa zikredilmiştir. Nitekim Kur'an'ın 19. suresi de, Meryem ismini taşımaktadır. [1]

İslam ve Batı Dünyası

Hz Peygamber (sav) Medine'ye hicret ettiklerinde, yerleşik halkın arasında Yahudiler ve Hıristiyanlar vardı. İlk yıllardan itibaren bu iki dinin mensupları, Hz. Muhammed (sav)'in nübüvvetini ilan ettiğini ve son din olarak İslâm'ı tebliğ ettiğini duymuşlardı.[2] Medine'nin etrafında Yahudiler çoğunlukta idi. Hıristiyanlar da kısmen Medine ve çevresinde bulunmakla beraber çoğunluğu doğu ve kuzey Arabistan bölgelerinde yaşıyorlardı. Kur'an'ın Ehl-i Kitap olarak tanımladığı bu toplumların bir kısmı, Hz. Peygamber (sav) döneminde bireysel ve bazen de küçük gruplar halinde Müslüman olmuşlardı. Fakat önemli bir kesimi kendi dinleri üzerinde kalmayı tercih etmiş ve İslam dini hakkındaki yanlış inançlarında ısrar etmişledir. Doğu Hıristiyanların bu tutumu zamanla batıya da yansımıştır. Böylece doğu ve batı Hıristiyanları tarih boyunca İslam'ın barış, huzur, güven ve güler yüzünü kabul etmemişlerdir. Orta çağdan itibaren bunların Hz. Muhammed (sav) hakkındaki algıları aynı çizgi üzerinde devam etmiş ve onu peygamber olarak kabul etmemişlerdir. Katolik Kilisesi İslamiyet diye bir dinin ortaya çıktığını ilk kez, Medine'ye gelen Hıristiyan tüccarlar vasıtasıyla öğrenmiştir. Kilisenin bu habere ilk tepkisi, "İslam'ın Hıristiyanlıktan bir tür sapma" olduğu şeklinde olmuştur. Bu tarihten itibaren Hıristiyan din adamları ve yetkilileri, Hz. Muhammed (sav)'in nübüvvetine en ağır sözlerle karşı çıkmışlardır. Bu itibarla müsteşriklerin, yazarların, felsefecilerin ve düşünürlerin de İslam'a yaklaşım tarzları çoğunlukla ön yargılı olmuştur. Batılıların genelde İslamiyet özelde Hz. Muhammed (sav) hakkındaki algıları değişmemiştir. Bu eylemlerini yazılı ve sözlü yayınlarına da yansıtmışlardır. [3] Şimdi yeri gelmişken son çeyrek yüzyılda batıda meydana gelen Salman Rüşdi olayı, Karikatür krizi, ABD ikiz kule çılgınlığı ve en son Paris'te bir derginin Hz. Peygamber hakkındaki çirkin yayını ile bunların doğu ve batı üzerindeki yankılarını biraz daha açmaya çalışalım.

Salman Rüşdi Olayı

Salman Rüşdü 1988 yılında yazdığı "Şeytan Ayetleri" (The Satanic Verses) Romanında Hz. Muhammed (sav)'e ve onun ashabına ağır ithamlarda bulunmuştur. Bu olay bir bakıma batının Hz. Muhammed Hakkındaki algının bir kez daha dışa vurumu olarak yorumlanabilir. Salman'ın roman şeklinde yazdığı kitabını, tamamen bilinçli bir iftira, tahrik ve tahkir niyetiyle hazırlamıştır. Asıl amacı batı medyasını İslam'a karşı

[1] İbrahim Kalın, a.g.e, s. 55.
[2] Safiyyürrahman el- MUbarek Furî, er- Rahiku'l Mahtum, Mektebetü, Cidde.
[3] Karikatür Krizi Raporu, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara, 2006, s. 8 vd.

tahrik etmek buna karşılık Avrupa'da yaşayan Müslüman azınlık başta olmak üzere bütün dünya Müslümanlarını rencide etmek ve var olan gerginliği tırmandırmaktır.[1] İddiaya göre, Kur'an-ı Kerim Hz. Muhammed (sav)'e bir adı vahiy meleği diğer adı şeytan olan Cebrail tarafından getirilmiştir. Ayrıca o dönemde Hz. Muhammed (sav) tebliğ esnasında Müşriklerin direnciyle karşılaşmıştı. Bunun üzerine Lat, Menat ve Uzza gibi büyük putları da birer Tanrı olarak kabul etmek istemişti. Ancak önde gelen sahabenin direnmesi üzerine en azından onları Tanrı'ının kızları olarak kabul etmek üzere vahiy için Cebrail'e gittiği belirtilmektedir. Salman bu düşüncesiyle İslam'ın ortaya çıktığını tasvir ederek söz konusu hezeyanları modern dünyaya taşımak istemiştir.[2]

Söz konusu kitabın yayınlanması, İslam dünyasının büyük tepkilerine neden olmuştur. Buna karşılık doğuda, batıda birçok makale ve kitap yazıldı, televizyon programları yapıldı. Siyasi ve diplomatik gerginliklere neden oldu. Özellikle 14.04.1989 tarihinde İran'da Ayetullah Humeyni'nin Salman Rüşdi ve kitabı yayınlayanlar hakkında ölüm fetvası vermesiyle mesele çok daha girift bir hal almıştır. Bu arada batı dünyası da ölüm fetvası üzerine boş durmamış birçok yazar ve medya kuruluşları düşünce özgürlüğünü bahane ederek Salman Rüşdi'ye sahip çıkmışlardır. Nitekim daha sonra ortaya çıkan karikatür krizi de aynı kurumlar tarafından ifade özgürlüğü şemsiyesi altında savunulmuştur.[3]

Salman Rüşdi'inin bu iftiracı ve kışkırtıcı tavrına karşı, Alman kökenli araştırmacı Bayan Anna Maria Schimmel (1922-2003) batı medyasını etkileyecek açıklamalar yapmıştır. İslam'ın hoşgörülü ve güler yüzünü anlatmıştır. Katıldığı bir televizyon programında; "Salman Rüşdi'nin haysiyetsiz bir şekilde milyonlarca Müslümanın dini duygularını rencide ettiğini buna karşılık onların tepkilerine saygı duyulması gerektiğini" belirtmiştir. Schimmel bu cesur ve başarılı açıklamalarından dolayı uzun süre Batı kamuoyunda tartışılmış ve çok sert eleştirilere muhatap olmuştur. Almanya Cumhurbaşkanlığı tarafından Schimmel'in gerek İslamiyet gerekse diğer akademik çalışmaları takdirle karşılanmış ve ödüle layık görülmüştür. Bazı çevreler bu ödülün verilmemesi için bir kampanya başlatmışlarsa da sonuçta Alman Cumhurbaşkanı Herzog kararını değiştirmemiş ve hak ettiği ödülü kendisine vermiştir.[4]

İslâm'a Yönelik Eleştiriler

Az önce ifade edildiği üzere Batı, İslam dininin doğuşunu kendi teolojik anlayışına uygun görmemiştir. Hal böyle olunca İslam dininin bu kadar mensubunun olması da kabul edilemezdi. Bundan dolayı devam ede gelen inkâr ve tenkit

[1] İbrahim Kalın, İslam ve Batı, İSAM Yayınları, İstanbul, 2007, s.149.
[2] Salman Rürshdie, The Satanic Verses, Viking Press, London, 1988, s.91-125.
[3] Karikatür Krizi Raporu, s. 31.
[4] Nimetullah Akın, Anna Maria Schimmel, Doğu ile Batı Arasında Bir Aşk Hikayesi, İslamiyat Dergisi, Eki Bülten, Ankara, 2003, c.6, Sayı:1.

politikasını, İslam'ı tebliğ eden Hz. Muhammed (sav) üzerinde yoğunlaştırmıştır. Hiç bitmeyen bu eleştirilerin sebeplerini şöyle açıklamak mümkündür:

a)Batı dünyası kendi kutsalları ve teolojik anlayışları içerisinde İslam dinine uygun bir yer bulamamıştır. Bu dinin vahye dayandığını ve Allah tarafından gönderildiğini kabul etmemişlerdir. Onlara göre İslam, Hıristiyanlığın Tanrı'sına rağmen ortaya çıkan bir dindir.

b)Batı İslam'ın, Hz. Muhammed (sav) tarafından oluşturulduğunu ileri sürmüştür. Buna göre Kur'an'ı da Hz. Peygamber kendisi yazmıştır.

c)İslam'a yönelik saldırıların Hz. Muhammed (sav) üzerinden yapılmasının bir sebebi de, Kur'an'ın Yahudiler ve Hıristiyanlar hakkındaki ayetleridir. Çünkü Kur'an'ın ehli kitap olarak vasıflandırdığı Hıristiyanlar, bu hükümlerin Hz. Peygamber (sav) tarafından konulduğunu iddia etmektedirler.

d) Batılılar daha da ileri giderek, Hz. Muhammed (sav) ile ilgili yalancı, sihirbaz, şehvet, şiddet ve menfaatin düşkün gibi çirkin sıfatlarla iftiralarda bulunmuşlardır.

e)Son yarım asırdan bu yana İslam'ın değerlerine açıktan haksızlık yapılmasına rağmen Müslümanlar her coğrafyada varlıklarını[1] sürdürmektedirler. Bugün batı, gündeme gelen göç ve iltica hareketleriyle birlikte Müslüman nüfusunu potansiyel suçlu görmüştür.

f)Batı dünyasında insanlar, kendi dinleriyle mutlu olamamaktadırlar. Kazanç ve paylaşım belli merkezlerde birikmektedir. Bu nedenle İslam'ı kabul edenlerin sayısında artışlar olunca İslam dinine yönelme hareketi, batılıları endişelendirmiştir.[2]

Karikatür Krizi

Hatırlanacağı üzere; 30 Eylül 2005 tarihinde, Danimarka'da yayınlanan Jylands-Posten adlı gazetenin Hz. Muhammed ile ilgili hakaret içeren karikatürleri yayınlaması doğu ve batı arasında bir gerginliğe neden olmuştur. Daha sonra krize dönüşen bu olay, dünya çapında yayılmış ve küresel bir problem halini almıştır. Özellikle kamuoyunun lehte ve aleyhteki tartışmalarıyla birlikte din, siyaset, akademik ve diplomatik çevreler başta olmak üzere birçok alanda yeni sesler yükselmiştir.

Jyllands-Posten gazetesinin kültür editörü, fikir ve basın özgürlüğüne destek vermek için, 40 karikatürcüye başvurarak, Hz. Muhammed (sav)i kendi anlayışlarına göre çizip gazeteye göndermelerini istemiştir. Kendilerine mektup gönderilen ve iki tanesi kendi gazetesinin karikatürcüsü olan kırk karikatürcüden sadece on iki kişi olumlu cevap vererek çizdikleri karikatürleri göndermiştir. Gazete bunları

[1] Ömer Faruk Harman, Üçüncü 1000'e Girerken İslam, "Dinlerarası Diyalog çalışmaları ve Misyonerlik Faaliyetleri" Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2005, s.295.
[2] Karikatür Krizi Raporu, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara, 2006, s. 35.

"Muhammed'in yüzleri" başlığı ile yayınlamıştır. Karikatürlerin yayınlanmasından sonra, gazeteye Danimarka içinden ve dışından elektronik posta ile yüzlerce eleştiri ve protesto gelmiştir. Danimarka başbakanı Rasmussen, önceleri bu karikatürleri "*ifade özgürlüğü"* çerçevesinde değerlendirmiş ve hükümetin olaya müdahalesinin söz konusu olmadığını açıklamıştır. Diğer yandan Danimarka'daki 11 Müslüman ülkenin büyükelçilikleri karikatürlerin İslam'a ve Müslümanlara hakaret içerdiğini; bunun dinlere ve uluslararası ilişkiler açısından son derece tehlikeli olduğunu ve konuyu görüşmek üzere başbakan Rasmussen'den randevu istemişlerdir. İnsani ve diplomatik teamüllere uygun olan bu talep başbakan tarafından olumlu karşılanmamıştır. Karşılıklı ilişkiler ışığında başvurulan bir dizi girişime rağmen Danimarka hükümeti geri adım atmamıştır.

Buna karşılık İslam Ülkeleri Kültürel İşbirliği Teşkilatı(ISESCO), 27 Aralık 2005 tarihinde aldığı bir kararla karikatürler nedeniyle 51 üye ülkenin Danimarka ile iktisadi ve siyasi işbirliğini kesmesi talebinde bulunacağını beyan etmişti. Diğer taraftan açılan davalarda da Danimarkalı yargı organları hükümetin tutumuna destek vermiştir. Nihayet 2006 yılına gelindiğinde bir takım Müslüman dernekler, dünya çapında geziler düzenleyerek olaya karşı tepkilerini sürdürmüşler ve geniş kitlelere yayılan bir düzeyde Danimarka ürünlerine boykot etmişlerdir. Yine karikatürler Norveç'te ve bazı Avrupa ülkelerinde tekrar basılmış ve Orta Doğu ülkelerinde Danimarka bayrakları yakılmıştır. Hatta Büyükelçilikler kundaklanmıştır.

Başlangıçta özür dilemeyen Danimarka başbakanı ilerleyen zaman diliminde olayın ciddiyetinin farkına varmış ve dünya Müslümanlarını rencide etmek niyetinde olmadıklarını anlatmaya çalışmıştır. Ancak bu açıklama bile İslam ülkelerinde her geçen gün büyüyen kitlesel protestoların hızını ve şiddetini kesmemiştir. İslam ülkelerinde Danimarka mallarına karşı uygulanan boykotlardan dolayı ekonomik anlamda zarara uğrayan şirketler, gazeteye ve hükümete baskı uygulamaya başladılar. Sonuçta dünyaya yayılan bu hadise nedeniyle " 16 Şubat 2006 tarihinde Avrupa Parlamentosu basın özgürlüğünün korunması gereken Avrupa değerlerinin merkezinde yer aldığını, basın özgürlüğünün diğer dinler ve halklara saygıyı da içerdiğini beyan eden ortak bir karar aldı. Alınan kararda Danimarka büyükelçiliklerine yapılan saldırıların kınandığı ve aşırılığa karşı Avrupa Birliği'nin Danimarka'nın yanında yer aldığı bildirilmiştir." Karikatürler çerçevesinde gelişen tartışmalar Mart 2006 tarihine kadar uzayıp gitmiş ve beraberinde birçok soruyu da gündeme getirmiştir. Aradan geçen bu süre içinde bütün AB ülkelerinin devlet yetkilileri, kilise temsilcileri, akademisyenler ve basın yayın organları karikatür krizinin lehinde ve aleyhinde çeşitli açıklamalarda bulunmuşlardır. Şimdi bunlardan bir bölümünü örnekler halinde verelim:[1]

Hollanda ve Tutumu:

[1] Karikatür Krizi Raporu, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara, 2006, s. 35.

Danimarka Karikatür Krizinde, Hollanda kamuoyunda eleştiriler olduğu gibi olayı ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirenler de olmuştur. Ancak bir karşılaştırma yapıldığında krize destek verenlerin daha çoğunlukta olduğu görülmüştür. Karikatürlerin yayınlanmasını tasvip edenlerin görüşlerine bakıldığında genel olarak basın ve düşünce özgürlüğünü savunmuşlardır. Bunlara göre özgür bir toplumda dinler, tartışılabileceği gibi karikatürize de edilebilir. Müslümanların bundan rahatsız olmamaları gerekir. Herkes özgür bir siyasi sistem içinde yaşamanın sonuçlarına razı olmalıdır. Dolayısıyla Danimarka'nın baskı sonucu geri adım atmasının yanlış olacağı, ticari kaygıların özgürlüğe engel olamayacağını açıklamışlardır. [1]

Dönemin Hollanda Başbakanı Jan Peter Balkenende, Danimarka'da yayınlanan ve İslam dünyasını rahatsız eden karikatürler konusunda, ülkedeki Müslümanların soğukkanlılıklarını korumalarından mutluluk duyduğunu ifade ettikten sonra şunları söylemiştir: "Farklılıklarımız en değerli hazinelerimizdir. Ama bunu da abartmamak gerekir. Farklı konuştuğumuz konulara tahammül edilmelidir. Gerekirse barışçı olmak koşulu ile protesto da edilebilir. Daha ileri gitmek gerekiyorsa bu kez çözüm yeri mahkeme olmalıdır."[2]

Teoloji Profesörü Wasif A. R. Shadid, barışçı protestoların olabileceğine işaretle şöyle diyor. "Basın ve ifade hürriyeti laik bir toplumda ne kadar kutsalsa, dini metinler, ritüeller ve şahsiyetler de o dinin mensupları tarafından kutsal olarak algılanır. " Shadid daha sonra Batı medyasının "kendilerini etkileyebilecek konularda oldukça hassas davrandığı ancak 11 Eylülden sonra İslam hakkında pervasızlaştığı" tespitinde bulunuyor. Şiddet içeren protestoların Batı'daki basmakalıp Müslüman imajını beslediğini ve Batı medyasının gösterilen bu imajı beslemek için ön plana çıkardığını iddia ederek boykot ve barışçıl protestoların önemine dikkat çekmiştir.[3]

Aynı dönemde Hollanda medyasında aşırı ve tahrik edici yayınlar da olmuştur. Türkiye karşıtlığı ile bilinen Hollanda Milletvekili Geert Wilders, bir küstahlık yaparak Web Sayfasına Danimarka'da yayınlanan 12 karikatürü aynen koymuştur. Bu haberin duyulmasından kısa bir süre sonra Web sayfası çökmüştür. Olay bununla da kalmamış daha büyük tepkiler gösterilmiştir. Sonuçta adı geçen milletvekili bir süre gizlenmek zorunda kalmıştır. [4]

Almanya'nın Tutumu:

Almanya'nın dini, siyasi, akademik ve basın- yayın kuruluşlarının karikatür konusundaki tutumu; hem Avrupa Birliği hem bu ülkede yaşayan 4 milyon Müslüman açısından önem arz etmektedir. Almanya Hz. Muhammed (sav)'in karikatürlerinin yayınlanması üzerine farklı görüşler ortaya koymuştur. Bir kısmı basın ve ifade

[1] Karikatür Krizi Raporu, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara, 2006, s. 39.
[2] Karikatür krizi raporu, s40.
[3] Karikatür Krizi Raporu, s. 44.
[4] Karikatür Krizi, s.45.

özgürlüğünü ön plana çıkarırken bir kısmı da dini cemaatlere, inançlara ve geleneklere saygılı davranılması gerektiğini belirtmiştir. Bazıları bu tür dini duyguları aşağılayan, rencide eden yayınları çirkin ve saygısız bir hareket olarak kınamışlardır. Buna karşılık bazı İslam ülkelerinde meydana gelen şiddet olaylarını da ağır bir şekilde eleştirmişlerdir.[1]

Alman Yeşiller Partisi Başkanı Claudia Roth şu açıklamada bulunmuştur: "Düşünce ve basın özgürlüğü dışlanamaz ve korunması gerekir. Bununla birlikte dünya dinlerinden birinin kurucusunun Usame bin Ladin gibi terörist gösterilmesi de, çirkin ve kabul edilmez bir davranıştır. Çünkü bir dinin ya da inancın, kurucusunun aşağılanması o din veya inanca mensup tüm insanları da aşağılamak olduğunu belirtmiştir."Roth daha sonra Danimarka yönetimini ve basınını şöyle tenkit etmiştir. "Danimarka peynirinin satılmasının düşünce özgürlüğünden daha üstün geldiğini, bu nedenle Danimarka yöneticileri ve medyası, basın ve düşünce özgürlüğünü savunurken samimi olmadıklarını açıklamıştır.[2]

Almanya Başbakanı Merkel ise; "karikatürlerin yayınlanmasının kabul edilemez olduğunu, buna karşılık Müslümanların yapmış olduğu protesto gösterilerini anlayışla karşıladığını, fakat gösteriler esnasında şiddet Hareketlerine kesinlikle hoş bakmadığını, insanların duygularının yaralanmış olabileceğini ancak bunun şiddet için bir neden olamayacağını" belirtmiştir.[3]

Papalık ve Barış Konseyi Başkanı Kardinal Martino ise, Müslüman dünyasını karikatür krizinde savunmuş ve meydana gelen öfkeyi *"dini bir hassasiyet"* olarak değerlendirmiştir. "Zengin ve kalkınmış ülkelerde bir küstahlığın geliştiği ve diğer kültürlere karşı bir saygının kalmadığı, ucuz bir derginin başkalarının kültürüne saldıran bir karikatür çizmesinin bir küstahlık olduğu tartışmanın açık bir şekilde suiistimal edildiğini düşünmektedir. Kardinal Yahudi ve İslam kültüründe Allah'ın resmedilmesinin yasak olduğunu ve İslamiyet'te Hz. Muhammed (sav)'in resmedilmesinin yasak olduğunu bildiğini"[4] ifade etmiştir.

Alman yazar ve Hür üniversitesi onursal doktoru Günther Grass da karikatürlerin yayınlanmasını eleştirmiştir. Bu hareketin bilerek ve planlanarak yapılmış bir kışkırtma olduğunu belirtmiştir. Çünkü bu yayınları yapanlar Allah ve Hz. Muhammed (sav)'in resmedilmesinin İslam'da yasak olduğunu bildiklerini açıklamıştır. Buna rağmen söz konusu gazetenin aşırı sağcı, yabancı düşmanlığı yaptığı ve şiddet olaylarını körüklediği herkes tarafından bilinmektedir. [5]

Fransa'nın Tutumu:

[1] Karikatür Krizi Raporu, s. 49.
[2] Marian Lau, "Geschmacklos", Die Welt, 02.02.2006.
[3] Karikatür Krizi Raporu, s. 50.
[4]Paul Badde, Die Weld, "İmWesten erwacht eine Arroganz" 13.02. 2006.
[5] Karikatür Krizi Raporu, s. 54.

Fransa basını da 30 Eylül 2005 tarihinde Danimarka'da gerilime sebep olan karikatürleri bir müddet izlemiş ve 3-4 ay sonra gazetelerinde yer vermişlerdir. France Soire gazetesi, "hiçbir dini dogma kendini demokratik ve laik topluma kabul ettiremez." İfadelerine yer verdikten sonra 01 Şubat 2006 günü karikatürleri yayınlamıştır.

Charlie Hebdo, haftalık bir mizah ve hiciv gazetesidir. Karikatürlerin tamamını 08 Şubat 2006 tarihinde yayınlamıştır. Yayın direktörü Philippe Val, "dayanışma ve prensip" gereği karikatürleri yayınladıklarını bildirmiştir. Oysaki daha önce normal trajı 100.000 olan bu gazete karikatürlerle trajını 700 000'e çıkarmıştır. Bu da gösteriyor ki gazete ekonomik yönden önüne çıkan bir fırsatı değerlendirmek istemiştir.

Fransa'nın önde gelen gazetelerinden biri olan Le Monde da, olaydan bir müddet sonra karikatürlerden iki tanesini yayınlamıştır. Aslında bu gazete Fransa'nın en eski ve çok okunan gazetelerden biridir. Buna rağmen tarafsızlığını koruyamamış ve iki karikatürü yayınlayarak safını belirlemiştir. Le Canard Enchaine haftanın Çarşamba günleri çıkan bir hiciv gazetesidir. 8 Şubat 2006 tarihinde karikatürlerin bir bölümünü mühürlenmiş olarak yayınlamıştır. Altında da "*özgürlüğe saygı için mücadele ve peygamber için altı ölü"* ifadesini yazmışlardır. [1]

Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac; tartışma konusu karikatürlerin Fransa basınında yer almasını tasvip etmemiş ve bakanlar konseyinde, *"Tehlikeli bir şekilde öfkeleri körüklemeye yol açacak her türlü provokasyonu kınıyorum*" diyerek tepki göstermiştir. Chirac ayrca Fransa İslam Konseyi başkanı Dalil Boubakeur'i kabul etmiş ve ifade özgürlüğü ile inançlara saygı arasındaki dengenin korunması gerektiğine dikkat çekmiştir. Fransa Ulusal Cephe Partisi başkanı ve ırkçılığı savunan Le Pen, ister Hıristiyan ister Yahudi ister Müslüman olsun inananlara karşı, kendi inançlarına saygı esprisi içinde hareket edilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Fransız akademisyenlerinden Türkiye, İran ve İslam dünyası uzmanı Oliver ROY Le Monde gazetesinde yayınlanan "*Öfkenin Jeopolitiği*" başlıklı makalesinde şu hususlara değinmiştir: "Yaşanılan karikatür krizinin özgürlükçü Batı ve buna karşı olan İslam medeniyeti arasında bir çatışma şeklinde sunulması doğru değildir. Böyle bir iddia ve eylem cahilane bir davranış olur. Olaylara gösterilen tepkilerin demokratik olup olmamasından hareketle, Avrupa Müslümanları ile Ortadoğu Müslümanlarının konumuna dikkat edilmelidir. Çünkü Avrupa Müslümanları aynı zamanda Avrupa vatandaşlarıdır. Avrupa'nın son üç yılda Ortadoğu politikasını değiştirmesi karşısında bir hesaplaşma ve şiddet zeminine hizmet etmektedir.[2]

İngiltere'nin Tutumu:

[1] Karikatür Krizi Raporu, s. 58.

[2] Karikatür Krizi Raporu, s. 69.

Karikatür olayı İngiliz görsel ve yazılı yayın organlarında da yer almıştır. BBC1 ve Channel 4'te haberlerin sunumunda karikatürlerin gösterilmesi üzerine Müslümanlardan tepki almışlardır. Ancak sözü edilen haber kaynaklarının amaçları izleyicileri, doğru bilgilendirmek olduğunu ifade etmişlerdir. Genelde İngiliz toplumu olayı ifade özgürlüğünü savunma hakkı ile ötekinin inancına saygı arasındaki ilişkinin felsefi ve pratik temelleri üzerinden tartışmıştır.

Başbakan Tony Blair ve Dış İşleri Bakanı Jack Straaw, karikatürlerin yayınlanmasını kabul edilemez olduğunu beyan ederek kamuoyunu teskin etmek için; "ifade özgürlüğü vardır ve biz buna saygılı olmak zorundayız. Ancak ifade özgürlüğü kullanılırken hakaret etmek veya tahrik etmek gerekmez. Karikatürlerin yeniden yayınlanması ise gereksizdir. Başlangıçtan itibaren bu iş yanlış yapılmıştır." Şeklinde konuşmuşlardır. İngiltere Hümanist Partisi de bir basın bildirisi yayınlayarak, olayı tasvip etmediğini, Müslümanların kutsallarına dokunulduğu için Müslümanların üzüldüğünü belirtmişlerdir. [1]

Karikatürlerin İçeriği:

Karikatürlerin içeriği kin, nefret, rencide edici çizgi ve yazılardan oluşmaktadır. İncelendiğinde anlaşılacağı üzere bunlar kasıtlı ve tahrik amaçlı hazırlanmıştır. Özellikle Hz. Muhammed (sav)'ı ve Müslümanları küçük düşüren, şiddet ve terörü çağrıştıran görüntüler söz konusudur. Toplam 12 adet olan karikatürlerin ortak paydası İslam karşıtı olan kişilere sipariş verilerek hazırlattırılmış olmasıdır. Olayın ifade özgürlüğünden çok ideolojik, dinin kutsallarını hafife alan ve rencide edici bir görüntü söz konusudur. Birinci karikatür, Hz. İsa, Hz. Muhammed, Buda, bir Hint gurusu, bir hippi, Danimarkalı bir iş kadını ve bir gazeteciyi karakolda, cam bölmeli "s*uçlu teşhis odası"* ında yan yana çizilen resimler içermektedir. Bir diğer karikatürde cennette bulutlar arasında bir *"imam"* var. Karşısında da hala dumanı tüten canlı bombalar duruyor. İmam "*durun burada huri kalmadı"* diye bağırıyor. Bir başka karikatürde ise Hz. Muhammed (sav) iki tarafında çarşaflara bürünmüş kadınların arasında görülüyor. Bazı çizimlerde de Hz. Peygamber kara sakallı, çatık kaşlı ve şiddet yanlısı olarak gösterilmiştir.[2] Kısacası olaya hangi cepheden bakarsanız bakınız tam bir istihza, inkâr ve küfür işaretlerini taşıdığı anlaşılmaktadır.

Vatikan'ın Tutumu:

Vatikan, Batı medyasında Hz. Muhammed (sav)'in karikatürlerinin yayınlanmasını ve buna karşılık İslam ülkelerinde gösterilen şiddet hareketlerini kınamış ve konu ile ilgili on beş maddelik resmi bir bildiri yayınlamıştır. Bu bildiride; "İnsan hakları sözleşmesinde güvence altına alınan düşünce ve ifade özgürlüğü inananların dini hislerine saldırmayı içermez. Bu ilke bütün dinler için geçerlidir. Buna

[1] Karikatür Krizi Raporu, s. 69.
[2] Karikatür Krizi Raporu, s. 167-169.

karşılık şiddet içeren olaylara da müsamaha edilmemelidir. Bu tür olaylarda nihai sözü hükümetler söylemelidir. Sonuç olarak karikatürlerin yayınlanması ne kadar yanlış ise aynı şekilde karikatürlere tepki olarak gösterilen, şiddet içeren protestolar da esef vericidir. Saldırı şeklinde gösterilen reaksiyon bütün gerçek dinlerin ruhunu zedelemektedir"[1]şeklinde bazı görüşlere yer verilmiştir.

Dünya Kiliseler Birliği:

Dünya Kiliseler Birliği Başkanı Samuel Kobia, Hz Peygamber(sav) ile ilgili olarak yayınlanan tartışmalı karikatürlerin ardından yükselen ateşi söndürmek için Hıristiyanlarla Müslümanların beraber çalışması gerektiğini vurgulamıştır. Şiddet içeren tepkilerin uzun sürmesi ve bu eylemin ifade özgürlüğünün bir parçası olarak görme arzusu, ateşe benzin dökmeye benzer. Bu olayda semavi dinlerin mensupları toleransı ön plana çıkarma ve diğeri hakkında bilgi alma sorumluluğunu da ön plana çıkarmaktadır. İfade özgürlüğü temel insan haklarından olmakla beraber, bu hak insanların değerlerini ve izzeti nefislerini aşağılamada kullanıldığında, bu hakkın dayandığı temelleri yerle bir etmektedir."[2]

ABD 11 Eylül saldırıları:

Amerika Birleşik Devletleri'nde, 11 Eylül 2001 tarihinde iki farklı hedefe intihar saldırısı düzenlemiştir. Dünya olağanüstü yankı yapan bu olay, bir müddet sonra El-Kaide'ye bağlı kişiler tarafından işlendiği açıklanmıştır. Saldırıda 19 hava korsanı ve 2.996 kişi hayatını kaybetmiş ve 10 milyar dolar maddi hasar meydana gelmiştir. Hatırlanacağı üzere 11 Eylül günü, Amerika Birleşik Devletleri'nde iç sefer gerçekleştiren dört yolcu uçağı, 19 kişi tarafından kaçırılmış, New York'ta bulunan Dünya Ticaret Merkezi'nin kuzey ve güney kulelerine çarpmıştı. İki saat içinde 110 katlı her iki bina ile Dünya Ticaret Merkezi'nin de arasında bulunduğu yapılar yıkılmıştır. Bazıları da hasar görmüştür. Kaçırılan üçüncü bir uçak ise, Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı karargâhı Pentagon'a çarptırılmıştır. Saldırı sonucunda binanın batı cephesinin bir kısmı yıkılmıştır. Kaçırılan dördüncü uçak da, yolcuların müdahaleleri sonrasında Pensilvanya eyaleti, Shanksville yakınlarına düşmüştü.

FBI tarafından yürütülen araştırma neticesinde saldırıları gerçekleştiren kişilerin, Usame bin Ladin'in liderliğindeki el-Kaide ile bağlantılı olduğu belirlenmiştir. Saldırıdan birkaç gün sonra yaptığı açıklamayla eylemin sorumluluğunu reddeden bin Ladin, 2004 yılında yayınladığı videoyla birlikte saldırıların sorumluluğunu kabul etti. Olay sonrasında Amerika Birleşik Devletleri tarafından Terörizmle mücadele adı verilen bir kampanya başlatılmış, bir süre sonra, bin Ladin'in yaşadığı ve Taliban'ın koruması altında el-Kaide'nin etkin olarak faaliyet gösterdiği Afganistan'a karşı, birçok

[1] Karikatür Krizi Raporu, s. 152.
[2] Karikatür Krizi Raporu, s. 153.

ülkenin de desteklediği savaşa girişilmiştir. Usame bin Ladin ise Mayıs 2011'de Amerika Birleşik Devletleri kuvvetleri tarafından düzenlenen bir operasyonla Pakistan'da öldürülmüştür.

Charlie Hebdo Saldırısı:

Charlie Hebdo, haftalık bir hiciv gazetesidir. Dini ve kutsal değerleri hafife almayı, din büyüklerinin resim ve karikatürlerini çizmeyi adeta meslek haline getirmiştir. Birkaç kez ekonomik kriz nedeniyle kapanma tehlikesiyle karşı karşıya gelmiştir. Ancak her defasında aykırı yayınlarla satışını yükselterek ekonomik durumunu düzeltmiştir. Nitekim 7 Ocak 2015 tarihinden önce gazete yine maddi yönden kapanma noktasına gelmiştir. Bu konuya dair resmî açıklama olmamakla birlikte derginin krizden kurtarılması için bir çalışma başlatılmıştır. İslam'ı eleştiren ve Hz Muhammed'i resmeden çizimler yayınlandığında konu ile ilgili tepkilerin ve tehditlerin artacağı hesaplanmıştır. ADB CIA'in emekli temsilcisi Michael J. Morell de, saldırının asıl sebebinin " Hz. Muhammed'e hicivli yaklaşan bir medya organizasyonu olduğunu" söylemiştir. Gerçekten plan, beklendiği gibi gelişmiş ve bu saldırıyı fırsata dönüştüren *Charlie Hebdo* gazetesi bir hafta boyunca satış miktarını yüz binden beş milyona çıkarmasını başarmıştır.

Diğer taraftan bu tahrik sonucu, 7 Ocak 2015 tarihinde saat 11.30 da Paris merkezinde meydana gelen olayda, isimleri Said ve Cherif Kouachi olduğu ifade edilen iki kardeş *Charlie Hebdo*'nun Paris'teki ofisine bir saldırı düzenlemişlerdir. Bu silahlı saldırıda 11 kişi hayatını kaybetmiş, 11 kişi yaralanmıştır. Daha sonra Île-de-France' da 5 kişinin ölümü ve 11 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan ikinci bir saldırı meydana gelmiştir. Saldırıyı yapan silahlı kişiler kendilerini El kaide örgütünün Yemen koluna ait olduklarını söylemişlerdir.

Kutsalı Anlamak ve Ona Saygı Duymak:

Bütün dinlerde, kutsala karşı bir saygı ve sevgi anlayışı bulunmaktadır. Modern dünyada kutsallığın etkisini kaybettiği söylense de, pratikte görülen olaylar bu tezi desteklememektedir. Halen dünyada, en yoğun nüfus kitleleri kutsala bağlılığını ifade etmektedir. Bu anlayış, sosyal hayatımıza güç katan bir değer olarak devam etmektedir. Çağımızda kutlanan dini, milli bayramlar, anmalar, sosyolojik ve psikolojik açıdan bu hususu doğrulamaktadır.

İslâm dini açısından *"Kuddüs veya Kutsiyet"* Allah'ın bir ismidir. İslam bilginleri bu ismin; "*her türlü eksiklikten, kusurdan münezzeh ve mübarek olmak, temiz olmak " manasına geldiğini açıklamışlardır.*[1] Gazali de kutsiyeti; *"Duyumun algılayabileceği, hayalin canlandıracağı, zihnin tasavvur edeceği, düşüncenin şekillendireceği veya gönülde doğabilecek her türlü nitelikten münezzeh olan ilahi bir*

[1] İsmail Karagöz, Esma-i Hüsna, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2007, s.137.

kudret"[1]şeklinde tanımlamıştır. Yaklaşık elli devletin üzerinde anlaştığı "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi" nin 18. Maddesinde ise kutsala ve onun kaynağı olan değerlere atıfta bulunularak *"din ve ibadet hürriyeti"* teminat altına alınmıştır.[2] Yine dince kutsal sayılan değerleri korumak amacıyla birçok ülkenin anayasasında veya kanun metinlerinde benzer hükümler yer almıştır. Genel anlamda insanların algılamalarına bakıldığında; bazı mekânların, zamanların, varlıkların veya nesnelerin saygın ve kutsal kabul edildiği anlaşılmaktadır.

Nitekim Kur'an-ı Kerimde de; bir takım mekânların kutsiyetine ve önemine dikkat çekilmiştir. İnsanlara bir rahmet ve hidayet olarak gönderilen peygamberlerin hayatları ve faaliyetlerinin cereyan ettiği yerler; diğerlerine göre daha fazla tanınmış ve anlamlı hale gelmiştir. Buna örnek olarak onların, doğum ve vefatlarının gerçekleştiği yerler, vahyin nazil olduğu mekânlar, savaş ve benzeri olağan üstü olayların yaşandığı bölgeler ile hicret ettikleri coğrafyalar gösterilebilir. Bu cümleden olarak Allah; Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'den Kâbe'yi inşa etmelerini ve temellerini yükseltmelerini istemiştir. Daha sonra bu kutsal yerin ve çevresinin, tavaf yapacaklar ve namaz kılacaklar için temiz tutulmasını emretmiştir. Çünkü burası, ziyaretçiler için bir huzur, güven ve emniyet yeri olduğu belirtilmiştir. [3]

Başka bir ayette de insanlar için kurulan ilk ibadet evinin, bu şehirde âlemlere rahmet ve hidayet kaynağı olarak kurulan Kâbe olduğu, orada apaçık deliller ve makam-ı İbrahim'in bulunduğu hatırlatılmaktadır.[4] Diğer taraftan insanlar hac ibadeti maksadıyla bulundukları Arafat'tan ayrılırken Meş'ar-i Haramda (Müzdelife'de) daha kuvvetli bir şekilde Allah'ı anmaları gerektiğine işaret edilmiştir. Yine Hz. Muhammed (sav)'ın İsra ve Mi'rac mucizesini hatırlatan ayette de; hem Mekke'deki Mescid-i Haram'dan söz edilmekte hem de Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa'nın çevresinin çeşitli nimet ve hikmetlerle bereketli kılındığı bildirilmektedir. Benzer bir olay da Hz. Musa (a.s.) için anlatılmaktadır. Zira Hz. Musa; ayakkabılarını çıkararak mukaddes bir vadi olarak nitelenen *"Tuva"*ya davet edilmiştir.[5] Diğer Peygamberler için de yaşadıkları mekânlarla ilgili benzer örnekler gösterilebilir.

Yeryüzünde Allah'ın anılmasına ve O'na ibadet edilmesine vesile olan manastır, kilise, havra ve mescitlerin de önemine dikkat çekilmiştir. Hal böyle olunca bunların korunmasına yardımcı olmak ve içlerinde ibadet edilmesini sağlamak Allah'ın dinine yardımcı olmakla eş değer kabul edilmiştir.[6] Sevgili, peygamberimiz (sav) da şu üç mescidi ziyaret için yolculuk yapılmasını tavsiye etmişlerdir. Bunlar; "Mescidu'l

[1] İmam Gazâlî İhyâu Ulumi'd-din, (Terc. Ahmed Serdaroğlu) BedirYayınevi İstanbul, 1975, c.4/768.
[2] Aslan Gündüz, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, "İnsan Hakları" Maddesi, İstanbul, 2000, c. 22/323.
[3] Bakara; 2/125-127.
[4] Al-i İmran; 3/96-97.
[5] Ta-Ha, 20/12.
[6] Hac, 22/40.

Haram, Mescidu'n-Nebevi ve Mescidu'l- Aksa"dır. [1] Mekke ile Medine'nin faziletine, kutsiyetine işaret eden başka ayet ve hadisler de vardır. Kudüs de; semavi dinlerce kutsal sayılan ve zengin hatıraları bağrında taşıyan bir şehirdir. Tarih boyunca bölgede meydana gelen olaylar, bu hususu doğrulamaktadır.

Bazen kutsal bir zaman, insanlar için bir barış, huzur ve buluşma anı olabilir. İslâm'da cuma, kandil, bayram ve ramazan ayına gösterilen saygı ve nezaket bunun en güzel ifadesidir. Diğer taraftan karşılıklı hoş görü ile her insan kendi kutsalını önceleyebilir. Bundan kimse rahatsız olmamalıdır. Merhum Mehmet Akif Ersoy eğitim için Avrupa'ya giden bir gencin karşılaştığı bir olayı şöyle anlatmaktadır: Bu genç Avrupa'ya yeni gelmiş, gurbet hayatına alışmaya çalışmaktadır. Ev bulamadığı için, otelde ikamet etmektedir. Bir gece odasında yalnızlığın verdiği hüznü ve sıkıntıyı hafifletmek için yanındaki sazın tellerine hafifçe dokunur. Durumu fark eden bir otel görevlisi hemen odaya gelerek, bu gecenin Hrıstiyanlar için kutsal bir gece olduğunu belirtmiş ve sükûneti bozan davranışlardan uzak durması gerektiğini ifade etmiştir.

Dinlerce kutsal sayılan varlıkların başında Tanrı inancı gelmektedir. Bu aynı zamanda kaynağı tabiatüstü sayılan varlığa teslim olma ve bağlanma halidir. Zira mümin; ihlas suresinde açıklandığı gibi Allah'ın varlığına, birliğine, her şeyi yarattığına ve her şeye gücü yettiğine inanır: *"De ki: O Allah bir ve tektir." Allah Sameddir. (Her şey O'na muhtaçtır. O, kimseye muhtaç değildir.) O'ndan çocuk olmamıştır. (Kimsenin babası değildir.) Kendisi de doğmamıştır. (kimsenin çocuğu değildir.)*" [2] Diğer bir ayette ise O'nun varlığı, birliği, kutsallığı ve her şeyden münezzeh oluşu şöyle ifade edilmektedir: *"O kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan Allah'tır. O, mülkün gerçek sahibi, kutsal (her eksiklikten uzak), barış ve esenliğin kaynağı, güvenlik veren, gözetip koruyan, mutlak güç sahibi, düzeltip ıslah eden, dilediğini yaptıran ve büyüklükte eşsiz olan Allah'tır."*[3]

İslam'da, Allah'tan sonra en çok sevgi ve saygıya konu olan Hz. Peygamber (sav) dır. Nitekim Yüce Allah kendisini sevmenin ön şartı olarak Hz. Peygamber (sav)'e tabi olmamız gerektiğine işaret etmektedir. " *De ki: Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi, sevsin ve günahlarınızı bağışlasın…" "De ki: Allah'a ve Peygambere itaat edin" Eğer yüz çevirirlerse şüphe yok ki Allah inkar edenleri sevmez."* [4] Aslında Hz. Peygamber (sav) da; kendisine olan sevginin gönüllere yerleşmesini istemiştir: *"Hiçbiriniz, ben ona babasından da, evladından da, bütün insanlardan da sevgili olmadıkça tam anlamıyla iman etmiş olmaz."* [5]Gerçekten tarih ve kültürümüz; Hz. Peygamber (sav)a duyulan sevgi, saygı ve hoş görüyle yoğrulmuştur. Çünkü o, âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir

[1] Buhari; 21/2.
[2] İhlas, 112/1-3.
[3] Haşr; 59/ 23.
[4] Al-i İmran; 3/31-32.
[5] Buhari; İman, 8.

Milletimizin Topkapı sarayında bulunan mukaddes emanetlere gösterdiği saygıyı bir batının anlaması mümkün değildir. Yavuz Sultan Selim 25 Temmuz 1518 tarihinde Mısır seferinden zaferle dönerken, beraberinde bir kısmı Hz. Muhammed (sav)'a, diğerleri de bazı sahabeye ait olduğu bilinen paha biçilmez emanetleri İstanbul'a getirmiştir. Kültür anlayışımızda, "*Mukaddes emanetler*" olarak bilinen bu emanetler şunlardır. "Hırka-i saadet, Uhud savaşında kırılan dişinin parçası, Nakş-i Kadem-i Şerif (taş üzerindeki ayak izi), Lihye-i Saadet, Name-i Saadet, teyemmüm taşı, Sancağı Şerif, Kur'an-ı kerimler, Hz. Fatıma'nın seccadesi, Kâbe'nin anahtar ve kilitleri, altınoluk, Hacer-i Esved muhafazalıkları ve kılıçlar gibi kıymetli eşyalardır. Yavuz bunları; aynı gece evine bile uğramadan uygun bir mekân olan Topkapı sarayı "*Hırka-i Saadet dairesine"* koymayı kararlaştırmıştır.[1] Söz konusu emanetlere olan saygı ve sorumluluktan dolayı aynı geceden itibaren Kur'an okunmasına başlanmış ve bu teamül hiç ara verilmeksizin 406 yıl boyunca gece ve gündüz devam etmiştir. Daha sonra Osmanlı hükümdarları başta olmak üzere bütün sorumlular ve halk bu kutsal emanetlerin bakımını yapmış, korumuş ve büyük saygı duymuşlardır. Aynı saygı ve ziyaret coşkusu asırlar boyunca devam etmektedir. Sultan Birinci Ahmed'in, Hz Peygamber(sav)'ın "Nakş-i Kadem-i Şerif"i için mavi zemin üzerine altın ile yazdığı şu kıt'a ile çalışmamızı tamamlayalım.

"Nola tacım gibi başımda götürsem daim,

Kademi resmini ol Hazreti Şah-ı Resulün

Güli gülzarı nübüvvet o kadem sahibidir

Ahmeda durma yüzün sür kademine o gülün." [2]

Sonuç

Yukardaki açıklamalardan da anlaşıldığı üzere Batı dünyasının tarih boyunca İslâm hakkındaki düşüncesi sorunlu, endişeli ve ön yargılı olmuştur. Medine'de İslâm'ın çevre kabile ve devletlere yayıldığı bölgelerde, Yahudiler ve Hıristiyanlar vardı. Bu iki dinin mensubu kendi peygamberleri Hz. Musa ve Hz. İsa'ya iman etmekle beraber onlara gelen vahyin mahsulü olan kitapları koruyamamışlardır. Bunlar başlangıçta Hz. Muhammed (sav)'ın peygamberliğini merakla izlemişlerdi. Bir kısmı Hz. Peygamberin ve onun tebliğ ettiği İslâm dininin ilahî bir din olduğuna inanmıştır. Fakat çoğunlukla asırlardan beri devam ede gelen kendi dinlerinden vaz geçmek gibi bir karar alamamışlardır. Bu itibarla bölgedeki bazı Yahudiler ve Hıristiyanların Müslümanlara karşı direnç göstermişlerdi.

[1] Mustafa Müftüoğlu, Yalan Söyleyen Tarih Utansın, Çile Yayınları, İstanbul, 1976, c. 4/27.
[2] Mustafa Müftüoğlu, a.g.e. 4/28.

Yahudiler Hz. Peygamber (sav)'e ve İslam dinine daha mesafeli durmuşlardır. Bu yeni Peygamber ve onun getirdiği dini kabul edecek gibi değillerdi. Hıristiyanlardan da en azından bir kısmı İslâm'ın yeni bir din olmadığını belki Hıristiyanlığın içinden bir mezhep olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu düşünce Medine ve çevresindeki ehl-i kitap ile insanlık tarihine geçmiştir. Aslında aynı düşüncenin ve inancın modern dönemlere kadar devam ettiğini söylemek mümkündür. Yaklaşım tarzı ve metotlar değişmekle beraber bugün koyu Katolik Hıristiyanlığı benimseyen Avrupa hala İslâm dini hakkındaki endişelerini korumaktadır.

Batı İslâm dinini, dünyevileşme sürecini tamamlamamış bir din olarak kabul etmektedir. Bu anlayış, dinin tamamen sosyal hayattan uzaklaştırılmış olduğu anlamına gelir. Batı düşüncesinde Protestanlık ve Hıristiyanlık tamamen dünyevileşmiştir. Oysaki İslam değişmezlik fikrini benimseyen ve gelişmelere karşı direnen bir din değildir. İslam bilginleri bunu 12-16. asırlar arasında çok iyi değerlendirmişlerdir. Bu tarihler arasında İslâm dünyası bilim, sanat ve düşüncede altın bir çağ yaşamıştı. Yeni buluşlar ve eserler bunun en güzel kanıtıdır. Batı bu dönemde İslâm âlemini ilgi ve hayretle müşahede etmiş hatta İslam'ın bilim, kültür ve Medeniyetinden yararlanmıştır.

Kaynaklar

Abdullatif Harputî, Tenkihu'l Kelam Fî Akaidi Ehli'l İslam, (Tercüme ve sadeleştirme; Fikret Karaman), Çelik Yayınevi, İstanbul, 2016.

Akın Nimetullah, Anna Maria Schimmel, Doğu ile Batı Arasında Bir Aşk Hikayesi, İslamiyat Dergisi, Eki Bülten, Ankara, 2003, c.6, Sayı,1.

Ateş Süleyman, Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri, Yeni ufuklar Neşriyat, İstanbul, 1988.

Buhari, Muhammed bin İsmail, Sahih-i Buhari, Darü İhyaü't-Turasü'Arabi, Beyrut.

Erşahin Cengiz, Hayata Yön veren 2000 Söz, Tutku Yayınları, Ankara, 2012.

Düzgün Şaban Ali, Müslüman İmajı "Batı'daki İslam İmajını Oluşturan Temel Etkenler", Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1996.

Fahrüdddin Razi, et-Tefsiru'l Kebîr, Darü'l Kütübü'l İlmiyye, Beyrut, 1990.

Gündüz Aslan, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, "İnsan Hakları" Maddesi, İstanbul, 2000.

Harman Ömer Faruk, Üçüncü 1000'e Girerken İslam, "Dinler arası Diyalog çalışmaları ve

İmam Gazâlî İhyâu Ulumi'd-din, (Terc. Ahmed Serdaroğlu) Bedir Yayınevi İstanbul, 1975.

Misyonerlik Faaliyetleri" Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2005.

Kalın İbrahim, İslam ve Batı, İSAM, İstanbul, 2008.

Karaman Fikret, İslami İnanç Değerleri ve Çağdaş Dini Akımlar, Çelik Yayınevi, İstanbul, 2015.

Karagöz İsmail, Esma-i Hüsna, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2007.

Karikatür Krizi Raporu, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara, 2006.

Müftüoğlu Mustafa, Yalan Söyleyen Tarih Utansın, Çile Yayınları, İstanbul, 1976.

Muhammed Hamidullah, İslam Peygamberi, (Tercüme, M. Said Mutlu) İrfan Yayınevi, İstanbul, 1972.

Özek Ali vd, Kur'an-ı Kerim Ve Açıklamalı Meali, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1993.

Safiyyürrahman el- MUbarek Furî, er- Rahiku'l Mahtum, Mektebetü, Cidde.

Salman Rürshdie, The Satanic Verses, Viking Press, London, 1988.